

TERVEZET

DIÁK ETIKAI KÓDEX

"Az ember semmi más, mint amivé önmagát teszi"

/J. P. Sartre/

Etikai kódexünk olyan ajánlásokat, megszívlelendő jó tanácsokat fogalmaz meg a teljesség igénye nélkül, amelyek törvényekkel nincsenek szabályozva, ám betartásuk jótékonyan befolyásolja a nevelési-oktatási folyamat hatékonyságát, javítja az ebben résztvevő felek (partnerek) közötti harmóniát, a szociális kompetenciák fejlesztéséhez segítséget ad.

ÁLTALÁNOS ÉRVÉNYŰ TANÁCSOK

- Saját jól felfogott érdekedben, majdani jövőd érdekében érezd elsőrendű kötelességednek azt, ami a munkád, vagyis a tanulást; ezért mindent tegyél meg, hogy rendszeresen és lelkiismeretesen készülj a tanórákra.

„Nem az iskolának, hanem az életnek tanulunk.” /Seneca/

- Légy büszke arra, hogy Lánchidas vagy. Óvjad javait, ápoljad hagyományait, rossz hírért ne költsd, becsüld összes dolgozóját, hiszen itt mindenki és minden érted van.
- A tanórákon, foglalkozásokon, rendezvényeken igyekezz pontosan megjelenni. Nem illik visszaélni mások idejével, vagy késéssel megzavarni egy már megkezdett tevékenységet.
- Véleményednek természetesen hangot adhatsz, de mindig ügyelj arra, hogy ez megfelelő helyen és megfelelő hangnemben történjen.
- Tartsd mindenkor szem előtt, hogy szüleidnek és tanáraidnak ugyanaz a közös célja, hogy belőled tisztességes, derék, a nemzet számára hasznos állampolgárt neveljen, ezért törekedj arra, hogy otthoni tájékoztatásod az iskolában történekről pontos, és elfogulatlan legyen, ezáltal elkerülve, hogy szüleid és nevelőid konfliktusba kerüljenek.
- Ha hibáztál, vétkeztél, legyen kellő erkölcsi tartás benned, hogy felelősséget vállalj, és elfogadd a jogos büntetést, amely sohasem öncélú, hanem arra hivatott, hogy eszedbe juttassa elkövetett cselekedeted helytelenségét, és figyelmeztessen arra, hogy hasonló hibákat máskor ne kövess el.
- Ne felejtse, akkor is Lánchidas vagy, amikor iskolán kívül tartózkodsz szüleiddel, vagy másokkal. Bárhol, bármilyen rendezvényen mindig törekedj arra, hogy iskolánk értékeit hirdesd, jó hírért növeld!

MAGATARTÁS

A magatartás, vagyis a másokhoz, környezetünkhöz való viszonyunk a viselkedésen keresztül jut kifejezésre. A viselkedésbe beletartozik a társasági megnyilatkozás mindenféle formája és jelensége. A viselkedés formái a következő alapszabályokra épülnek:

Határozottság: véleményünk, kijelentéseink egyértelmű vállalása, elkerülve a dicsekvést, hencegest, saját személyünk szerepének eltúlzását, ugyanakkor az alábecsülést is. Optimális, ha a határozottság szerénységgel párosul.

Mértéktartás: legyen jelen minden megnyilvánulásban, a hangerőben az öltözködésben és a gesztikuláción át az étel- és italfogyasztásig. Kerüljük a túlzott hallgatagságot, a társaságból való kilógással, a félrevonulással, illetve az erőszakolt hangadással, magunk másokra kényszerítésével keltett feltűnést.

Jó ízlés: ráérzéssel társulva minden helyzetben pótolhatatlan segítséget jelent. Többféle nemzedéki ízlés él együtt, ezért tartsd tiszteletben másokét. Az illem tárgykörébe tartozó dolgokon lehet vitatkozni, ízlésen nem.

Tapasztalat: tudatosításához szükség van mások viselkedésének megfigyelésére és magunkban való értékelésére. Törekedj arra, hogy a jó példát sajátítsd el.

ILLEDELMESSÉG, JÓ MODOR

Az illemtudó ember jó modorú, udvarias, tapintatos. Beszélgetés közben nem vág más szavába, nem gesztikulál. Modora bizalomgerjesztő, de sosem bizalmaskodó. A jó modort a tanultság meg nem adja meg. Az illetlenség melegágya a tapintatlanság.

Udvariasság:

"A jó modornak és a tiszteletadásnak az a nagy előnye, hogy azé marad, aki él vele". /Gracian J. Morales/

Az udvariasságot végeredményben előírással illemszabálynak is tekinthetjük, mégsem azonosítható valamely törvényben határozott jogszabállyal, mert végső soron saját belátásunkra van bízva. De vannak alapvető illemszabályok, pl. a férfiak előre engedik a nőket, a fiatalok az idősebbeket.

Előzékenység: Mit nyerhetünk az előzékenységgel? Önbecsülést és megbecsülést. Az előzékenység viszonzást eredményez, békés együttélést. Az előzékenység nincs nemhez, korhoz, beosztáshoz kötve. Az előzékenység mindenkinek jár, de az öregek, a nők és a gyerekek többnyire előnyt élveznek. Előzékenységünket ne tartsuk nyilván, és adott alkalommal ne követeljünk ellenszolgáltatást.

Figyelmesség: Figyelmesnek lenni annyi, mint odafigyelni embertársainkra. Megemlékezni egymás névnapjáról, születésnapjáról, családi örömeinkről illetve sikereikről. A legnagyobb figyelmesség engedni beszélni partnerünket, s szavaira odafigyelni.

Tapintat: ***"Amit magunknak megkívánunk, azzal felebarátunknak is tartozunk."* /Komensky/**

A tapintat birtokában az ember megérzi, hogyan kímélheti meg szavaival és viselkedésével mások érzékenységét. A tapintatos ember nem beszél, nem kérdez olyasmit, amivel kellemetlenséget okozna. A tapintat leginkább talán az önzetlenséghez áll közel: saját személyünk és érdekünk háttérbe helyezése azért, hogy a társas életben mások személyét, érzékenységét, emberi méltóságát és óhaját vegyük figyelembe.

Pontosság: ***"A pontosság a királyok udvariassága"* /XVIII. Lajos/**

De ki ne akarna király lenni? A pontosság tehát udvariasság, a pontatlanság ennek az ellenkezője, a társas életben megbízhatatlanságot jelent. A pontos megjelenés azt is elárulja az emberről, hogy ura-e saját időbeosztásának, az elvárások szerint képes-e szervezni munkáját és elfoglaltságát. A pontatlansággal a más idejét is pazaroljuk, és a saját időnkét is fecséreljük, s mint tudjuk az idő pénz.

Szerénység: ***"Aki magát lealacsonyítja, fölemelkedik, aki fölemeli magát, alább kerül."* /Lao-ce/**

A szerénységgel nem saját értéktelenségünket fejezzük ki, hanem azt, hogy van mire szerénynek lennünk. Az igazi szerénység önérettel párosul. A szerény ember nem tartja magához méltónak a tolokodást, a tülekedést, a követelőzést, személye előtérbe állítását és a kiváltságok hajhászását. Aki szerény az meggyőzhető. Az álszerénység lényegében dicsekvés.

Türelem: ***"Mások hibáinak és akármilyen gyarlóságainak elviselésében türelemre törekedjél, mert teneked is elég sok van, amit másnak kell eltűrnie."***

/Kempis Tamás/

A türelem a remény művészete, általa többet érünk el, mint erőszakkal. A türelem meghosszabbítja a barátságot, tartópillére a bölcsességnek. A türelem sokat elnéz, de az élet sokkal rövidebb, semhogy apró semmiségeken bosszankodjunk. Ahhoz, hogy türelmesek legyünk, önuralomra van szükségünk.

Önuralom: ***"A legfőbb uralom az önuralom"***

A jó társaság megköveteli, hogy az ember uralkodjon érzelmein és indulatain. A jól nevelt ember lehet mérges, de a felindultság pillanataiban sem feledkezik meg arról, amivel a társaságnak és önmagának tartozik. Ha mégis, kötelessége tüstént bocsánatot kérni.

Tiszteletadás: Udvariassági formákban megnyilvánuló gesztus, amelyben nem követendő sem a paritás ("Amilyen az adjonisten, olyan a fogadjisten."), sem a tiszteletadás túlzásba vitele (hajbókolás, megalázkodás). Alapvetően mint emberek, cserében olyan tiszteletadást várhatunk el mi is másoktól, amelyet magunk tanúsítunk.

Az általános magatartási normákkal kapcsolatban alapelv, hogy az egyéni meggyőződés joga mindenkit megillet. Következésképp mindenkit megillet mások meggyőzésének, hitének, azaz a társadalmi, erkölcsi és vallási szokásoknak a tiszteletben tartása.

Az emberi méltóság tisztelete megköveteli az igazságos cselekvést s a megbecsülés kifejezését külső jelekkel is: a tisztelet udvarias, figyelmes, tapintatos, előzékeny bánásmódban nyilvánul meg. Szoros kapcsolatban áll a tekintéllyel, amely feltétele a szülők és tanárok iránti tiszteletnek is. A tanár is tekintettel van nevelő tevékenységében a gyermek emberi méltóságára. Kifejezésre jut ez abban, hogy eleve bizalommal, optimizmussal közeledik a gyermekhez. Nem alkalmaz olyan pedagógiai eljárásokat, eszközöket, amelyek sértenék a tanuló önértékét, megállanak emberi méltóságában. Ugyanakkor a tisztelet a nevelésben nem járhat együtt a korlátlan, meggondolatlan engedékenységgel.

A szigorú követelés és a humánus tisztelet dialektikus egységet alkot. A tisztelet tudására való nevelés feladata e fontos követelmény megismertetése, érzelmi elfogadtatása és gyakoroltatása.

KÖSZÖNÉS

Az emberi érintkezés művelt, udvarias módja a köszönéssel kezdődik.

Udvarias és szép „Jó napot kívánok!” köszönéssel tiszteld meg a felnőtteket, a hányavetien odavetett, modortalan „Jó napot” helyett.

A diákok az épületben dolgozó felnőtteknek illedelmesen köszönnek, nem csupán az őket tanító tanároknak.

Természetesen vonatkozik ez az épületben tartózkodó szülőkre, vendég felnőttekre is.

Nem illik zsebre dugott kézzel köszönni.

A köszönés az udvariasság követelménye, de a visszaköszönés már mindenkinek kötelessége.

MEGSZÓLÍTÁS

A diákok egymást keresztnévükön, vagy ha nem bántó a társakra nézve, becenevükön szólítják. Egymás névvel való csúfolása nem való. A felnőtteket a diákok iskolai szokásrendszerünknek megfelelően szólítják.

MEGJELENÉS, ÖLTÖZKÖDÉS

A megjelenés tükrözi az illető magával és másokkal szembeni igényességet, környezetéhez való viszonyát, az iskola iránt való elkötelezettségének mértéket és a többiek iránti megbecsülését.

A megjelenés mindig az alkalomhoz igazodjék. Fogalma kiterjed az ápoltságra, a testi tisztálkodásra, az alkalomhoz illő ruházatra, annak állapotára, minőségére. Tartózkodjunk a

túlzottan sok ékszer használatától, a testékszerektől, mivel balesetveszélyesek, iskolába nem valók.

Öltözködési illemszabály: soha és sehova nem illik úgy felöltözni, hogy megjelenésünk legfontosabb, legfeltűnőbb eleme a ruha legyen. Nem jelent előnyös megjelenést a túlzott smink, feltűnő ékszerek, testfestés, iskolába nem való.

A divatos öltözködés alapja az önismeret. Munkában, hétköznap sportos jellegű ruha viselete ajánlatos, ami legyen egyszerű és ápolat. Az ünnepélyes alkalmat illik tisztelni, nem való mindennapi, utcai ruhában megjelenni. Színházba, operába vagy hangversenyre a legjobb, legszebb ruhánkat vegyük fel. Az iskola által szervezett megmozdulásokon az öltözködés mindig az alkalomnak megfelelő legyen.

TÁRSALGÁS

A társalgás megszerkesztett emberi cselekvéssorozat, amelynek illem- és játékszabályai vannak.

Törekedjünk (tanár-diák egyaránt) a világos, jól érthető beszédre, a másokat nem zavaró hangerőre, de ugyanakkor kerüljük a suttogást, a túl halk beszédet is. Szükségtelen a túlzott gesztikuláció, az erős testmozgás. Az erős arcjáték, gesztikuláció rontja a hátast és nevetséges. Ne beszéljünk gyorsan, de nagyon lassan sem.

Társaiddal való kommunikációban kerülj a sértő, durva, trágár kifejezéseket, tanúsíts türelmet, önmérsékletet.

Társalgás közben figyeljünk egymásra, érdeklődjünk a másik által mondottak iránt. Fontos, hogy mindig a szemébe nézzünk annak, akihez beszélünk. Neveletlenség a másikat beszéd közben félbeszakítani.

A rendszeres, színvonalas művek olvasása gyarapítja szókincsünket, választékos stílus kialakítását segíti.

Törekedjünk arra, hogy a diákok egymás között is igényesen társalogjanak. Figyeljenek egymásra.

ÉTKEZÉS, MENZA

Rohanó korunk - sajnos - nem kedvez az étkezésnek, de a kulturált viselkedés szabályaira itt is ügyelni kell, hiszen kulturáltságunk egyik tükré táplálkozásunk módja, minősége. Csak kézmosás után ülünk az asztalhoz. Legyünk körültekintőek és óvatosak, vigyázzunk, hogy semmit se borítsunk az asztalra. Használt evőeszköznek a tányéron a helye. A kenyeret nem harapni, törni kell. Asztalhoz ülésnél ne húzzuk, hanem emeljük a széket. Tele szájjal beszélni nem illik. Hangkíséret nélkül együnk, szürcsölni, csámcsogni nagy illetlenség. Evés közben a lehető legkisebb zajt okozzuk. Ne kiabáljunk át a szomszédos asztalokhoz. Kerüljünk olyan beszédtemát, ami rontana mások étvágyát. Ne fitymáljuk az ételt, mert ami nekünk nem ízlik, abban másnak öröme telhet. Étkezés után az asztalt hozzuk rendbe.

KÖZLEKEDÉS

A tömegközlekedésben az alapvető udvariassági szabályok érvényesek. Felszállásnál nem illik tolakodni, másokon átgazolni. Illik viszont az időseket, nőket előre engedni. Sőt, azokat is, akik előbb ott voltak, mint mi.

A jármű belsejében is kínálkozik alkalom az udvariasságra. Ülőhelyünket felkínálhatjuk a nálunk idősebbeknek, de kisgyermekkel utazóknak, valamint leendő anyáknak nemcsak, hogy felkínálhatjuk, hanem egyenesen kötelező – lányok számára is - átadni helyünket.

Nem illik szemetelni a jármű belsejében. Tüsszentésnél, köhögésnél tegyünk zsebkendőt a szánk elé. Lábunkat ne nyújtsuk keresztbe, a mellettünk levő ülést ne foglaljuk el táskákkal! Sokan olvasnak, de nem illik más újságába, könyvébe beleolvasni. Családi, bizalmas történetet ne közlekedési eszközön tárgyaljunk!

Leszállásnál segíthetünk a társaságunkhoz tartozó idősebb férfinek, ill. bármely korú hölgynek. Ez esetben mi szállunk le előbb, aztán kezünket nyújtjuk.

KIRÁNDULÁS

Kirándulás során oldottabbak vagyunk, de ügyeljünk rá, hogy a jókedv ne lepje át a megengedett határt, feleslegesen ne hangoskodjunk, ne kiabáljunk!

A ruházkodást a cél, az időtartam, az időjárás határozza meg, de általában legszerencsésebb a sportos ruházat választása.

Kiránduláskor is érvényesek az udvariasság általános szabályai, ugyanakkor egy túrán ne várja el egy lány sem, hogy az összes csomagját más cipelje helyette. Legyen tisztában vele, hogy mennyit bír, és annak megfelelően készítse össze csomagjait.

Mellőzzük a durva beszédet, gorombáskodást, az alkohol fogyasztását.

Ügyeljünk környezetünkre is, ételmaradékot, hulladékot ne dobáljunk szét. Fákat, bokrokat ne romboljuk!

Ne zavarjuk az állatokat! Erdőben a tűzgyújtás csak az arra kijelölt helyen történjen, paraszat ne hagyjunk!

ÜNNEPEK

A mindennapok egyhangúságában szüksége van az embernek ünnepekre: megállókra. Ünnepe az, amikor valami másként történik, mint a megszokott. Az ünnepet megtiszteljük öltözködésünkkel és viselkedésünkkel egyaránt. **Iskolai ünnepeken az alkalomhoz illő öltözékben jelenünk meg. A műsorokat fegyelmezetten hallgatjuk végig, közben nem beszélgetünk.**

Rágógumit rágni illetlenség, **Nemzeti himnuszunk felhangzásakor vigyázzba állunk és éneklésével is büszkén vállalod nemzeti hovatartozásodat.**

A hangverseny - a színházzal együtt - a művelődés legkellemesebb alkalma. Megérkezni pontosan kell! (Az alkalomhoz illő öltözetben). Nem való a nézőtéren enni, a cselekményt hangosan kommentálni. A szereplők és a közönség bármily más zavarása illetlenség. Papírzörgés, cukorropogtatás, halk beszéd sem való előadás közben. Csak az abszolút csend van a helyen. Ne tapsoljunk elhamarkodottan, pl. a csendre épített jelenetnél v. hangversenyen két tétel között. Előadás közben illetlenség elmenni, de az előadás véget se zavarjuk meg koraibb távozással. Az előadás végen tapsal köszöntjük a közreműködő művészeket. A nemtetszés hangos v. látványos kimutatása neveletlenség.